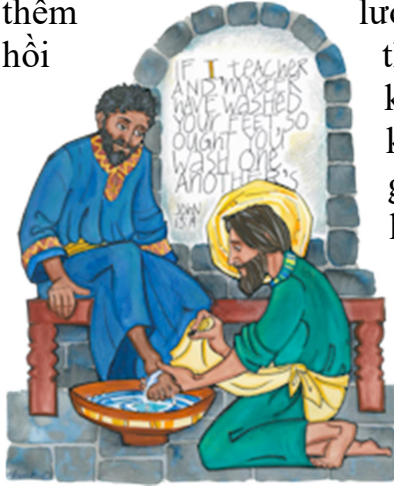

RỬA CHÂN: BÀI HỌC YÊU THƯƠNG

Những buổi chiều cuối tuần thời gian ấy tôi lấy lớp học thêm thêm
hồi

lượng nuôi vợ con. Môn tôi học là về Phong Trào Nhân Quyền thập niên 60 ở Mỹ. Để minh họa cho một đề tài của môn học, và kêu gọi ý tưởng cho cuộc thảo luận, bà giáo sư bảo chúng tôi kéo ghế ngồi đối diện nhau đôi một, rồi cởi giày ra xếp dưới ghế. Từng người sẽ quì trên sàn để xỏ giày, thắt giầy lại đàng hoàng cho bạn mình. Lớp học chỉ có khoảng chục người nên mọi người có cơ hội quan sát và được quan sát.

Trong phần thảo luận, từng người chia sẻ cảm nghĩ của mình. Một anh nói về cảm nghĩ mắc cỡ vì đôi vợ của anh không phải là vợ mới giặt, lại còn thủng gót! Một cô nói hằng ngày xỏ giày cho con đi học, không bao giờ để ý đến con mình có vừa lòng hay không nhưng hôm nay cô run tay vì không biết mình thắt dây giày có đúng ý anh bạn hay không. Một người khác nói chưa bao giờ phải cúi lưng sát đất như vậy. Tội nghiệp cho anh này vì cái bụng hơi to, lúc xong việc ngẩng lên, mặt anh đỏ bừng. Có người nói về hai cảm xúc xung khắc: lúc đầu là sự ngại ngùng vì công việc có vẻ của người đầy tớ, sau đó là cảm xúc của một sự săn sóc tận tình. Một ý kiến khác: "It hurts! My knees and my ego." (Đau! Đau đầu gối và đau tự ái.)

Tất cả mọi cảm nghĩ trên tôi đều có một chút nhưng không lẽ lặp lại. Thực ra cái rõ ràng tôi nhìn thấy là hành vi phục vụ mà Chúa làm khi rửa chân cho các môn đệ trong bữa ăn cuối cùng của đời ngài. Thế nhưng trong nền văn hoá của đất nước này, người ta có thể nói đến Chúa, kêu tên Chúa ở nhiều nơi và nhiều trường hợp nhưng ở lớp học và nhà trường thì hình như người ta tránh né. Dầu vậy, chẳng còn kịp suy tính gì hơn, đến lần, tôi nói bừa, kệ thiên hạ nghĩ gì thì nghĩ:

– Việc này nhắc tôi nhớ đến việc Jesus [Giê-su] rửa chân cho các môn đệ của ngài. Tôi cảm thấy có phúc (blessed) được làm theo Ngài.

Tôi chỉ nhìn thẳng bà giáo sư. Hình như cả lớp đang ngó tôi chùng chùng. Bà mỉm cười gật gù:

– You feel honored to follow his steps!

Mùa học ấy đánh dấu một ấn tượng trong tôi: tôi rất thương người Mỹ đen, những người sống kiếp nô lệ trên đất Mỹ hàng trăm năm trước đã gánh cho những người đến sau là

chúng tôi bao nhiêu đau thương, và cũng đã tranh đấu cho chúng tôi bao nhiêu quyền sống. Đó là những trang lịch sử.

Mấy chục năm trước trong xứ đạo nhỏ của tôi, một lần bố tôi được chọn làm một trong 12 môn đệ được Chúa rửa chân trong nghi thức Thứ Năm Tuần Thánh. Đây là một vinh dự lớn, nhất là khi bố tôi không có một chức vụ gì trong giáo xứ. Cả làng chỉ gọi bố tôi bằng danh xưng và tên suông chứ không có cái chức tước đi kèm như ông Trương, ông Trùm, ông Quản, Ông Thư (ký), ông Thủ (quỹ) gì cả. Thế cho nên khi được chọn, bố tôi chuẩn bị kỹ lắm. Vì là nhà nông, phải gánh gồng và tưới tắm nên đôi bàn chân của bố tôi xương xẩu, gân guốc và đen đui. Chuyện ấy là thường đối với người nông dân. Chuyện không thường là gót chân của bố tôi nứt nẻ như mặt ruộng mùa hè. Thế cho nên gần đến ngày đại lễ, bố tôi buổi chiều đi làm về, tắm rửa xong là mài gót chân vào bệ giếng xi-măng. Để yên trí, bố hỏi mẹ tôi rờ thử gót chân để cho ý kiến. Mẹ tôi rờ xong bảo:

– Ôi già, chân thầy mày còn lởm chớm sắc thế này thì toạc tay cha ra mắt!

Không những bố tôi phải mài gót chân, mẹ tôi còn phải sắm cho bố tôi một đôi xăng-đan. Bộ quần áo cũng phải giặt giũ và gấp cho phẳng phiu chờ ngày trọng đại. Cả nhà tôi dù tham dự Mùa Chay như mọi năm nhưng năm nay có vẻ đặc biệt hơn. Chúng tôi sốt sắng đi nghe ngắm đứng, chị tôi đi tập và múa trong đội Dâng Hạt. Việc đi nghe giảng tĩnh tâm và xưng tội là đương nhiên. Mọi việc có vẻ như nhà chúng tôi là gia đình của một thánh môn đệ nào đó, dĩ nhiên không phải môn đệ Giu-đa.

Ngày trọng đại đến. Cha xứ già có mái tóc bạc trắng lất phất, thay mặt Chúa rửa chân cho các môn đệ. Cha lom khom cúi xuống giống y như Chúa, nâng bàn chân các ông lên, kê vào chậu, đổ nước, lấy khăn trắng tinh lau rồi áp mặt vào – không biết cha có hôn hay không, và hôn thế nào. Nhưng long trọng và cảm động lắm. Không biết bố tôi có run hay không. Niềm vui và sự sốt sắng của gia đình tôi năm ấy kéo dài khá lâu.

Thời gian xoá mờ dần kỷ niệm ấy, nhưng mỗi năm nghi thức Chúa rửa chân cho các môn đệ lại tô đậm ý thức và cảm nhận của tôi về việc Chúa làm. “Nếu các con gọi thầy là thầy và là Chúa mà thầy còn rửa chân cho các con thì các con hãy rửa chân cho nhau.” (Gn 13:15)

Cũng nhiều chục năm ở Mỹ, đi nhiều cộng đoàn Việt và nhà thờ Mỹ, tôi nhận thấy có chút ít thay đổi về nghi thức Chúa Rửa Chân. Trong nhà thờ Mỹ, 12 vai môn đệ thường bao gồm cả nam lẫn nữ, già, và trẻ. Người trong nhóm thường không phải trải qua một sự lựa chọn nào. Điểm tích cực là mọi người có cơ hội đồng đều. Điểm tiêu cực là người ta dễ coi thường khi nghi thức không được chuẩn bị cách đặc biệt. Đôi khi tôi có cảm tưởng rằng Giáo Hội Mỹ có lối sinh hoạt hành chánh nhiều hơn là tôn giáo. Cảm tưởng ấy của tôi bị thay đổi dần khi tôi đi sinh hoạt chung với họ.

Nhà Thờ Saint Mary nơi tôi đi lễ ngày thường trong tuần là nhà thờ cho tôi nhiều ngạc nhiên, từ việc các em học sinh phụ trách tất cả mọi sự trong thánh lễ, các em bé sơ sinh nhận nghi thức thánh tẩy, lễ ngày thường mà đầy kín nhà nguyện, tới các lớp Thánh kinh, và cả cuộc hội thảo có tên “Làm Sao Giữ Được Tình Gia Đình và Bạn Hữu Khi Khác Quan Điểm Chính Trị”. Ngạc nhiên hơn cả là Thánh Lễ Thứ Năm Tuần Thánh có nghi thức rửa chân không phải cho 12 người mà cho cả nhà thờ.

Ngày Thứ Năm Tuần Thánh khởi đầu cho Tam Nhật Vượt Qua (Triduum), là ngày cử hành Bữa Ăn Cuối Cùng của Chúa, là lúc Chúa rửa chân các môn đệ, và lập Phép Thánh Thể. Lễ Chúa Nhật và cuối tuần có thể có ba, bốn lễ ở một nhà thờ, người ta chia nhau đi giờ lễ thích hợp, nhưng Tam Nhật Vượt Qua chỉ có một. Hầu hết các gia đình đến dự lễ đều đi đầy đủ cả gia đình. Bãi đậu xe mênh mông mà đầy kín, nhà thờ có đến sáu, bảy trăm người ngồi chật các hàng ghế xếp hình hai chữ L quay vào nhau. Ở giữa là lòng nhà thờ khá rộng.

Nghi lễ long trọng khởi đầu với tiếng kinh và tiếng nhạc. Sau phần phụng vụ Lời Chúa là nghi thức rửa chân. Linh mục chủ tế mời mọi người cởi giày vớ tiến lên xếp hàng như khi hiệp lễ để được rửa chân. Có cả chục chiếc ghế được xếp rải rác giữa lòng nhà thờ. Linh mục chủ tế, thầy phó tế, và các thừa tác viên chia nhau quỳ trước các ghế. Các em giúp lễ và học sinh bung chậu, bình nước, và hàng chồng khăn đứng bên cạnh mỗi ghế. Một Sơ già đứng quan sát và điều hợp. Từng người ngồi vào ghế để được rửa chân, được lau bằng một khăn mới. Tôi được người rửa chân áp má vào bàn chân thay cho nụ hôn. Tất cả tập nập và nghiêm trang trong khi ca đoàn dẫn cộng đoàn hát các bài ca bác ái.

Vợ chồng tôi mở to mắt quan sát một sự kiện tuyệt vời chưa bao giờ được chứng kiến. Cha rửa chân cho con, bà rửa chân cho cháu, anh rửa chân cho em, và thường nhất là hàng xóm rửa chân cho nhau. Có cặp đứng lên ngập ngừng rồi ôm chầm lấy nhau. Biết đâu là họ đã biết nhau nhưng chưa bao giờ chào hỏi? Biết đâu họ đã từng xung khắc, từng tránh mặt nhau? Có bao nhiêu cảnh đời không thể ngờ lại gặp nhau ở nghi thức phục vụ, yêu thương này? Tôi ước là có thể lấy phone ra chụp được những khoảnh khắc cảm động ấy.

Tiếng thánh ca càng lúc càng lấp đầy không gian ngôi thánh đường. Người lớn, con nít ai cũng hát. Tiếng chim non, giọng khản đục, có cung ngang, và tiếng nghẹn ngào... hoà thành giai điệu ca tụng và cầu nguyện dâng lên.

Tôi quên thời khắc, và hình như ai cũng thế. Khi nhớ ra, tôi đoán có lẽ nghi thức rửa chân chỉ mất khoảng 20 phút.

Nghi thức rửa chân để chuẩn bị cho nghi thức trung tâm trọng đại là Chúa lập Phép Thánh Thể, Minh Máu Chúa được hiện diện giữa con người. Có bao nhiêu chiều kích của tình yêu thương được Chúa dạy trong việc Chúa rửa chân cho các môn đệ. Ý nghĩa của câu hát “Ubi Caritas, Ibi Deus est...” (Đâu có tình yêu thương ở đấy có Đức Chúa Trời,

Đâu có lòng từ bi thì đây có ân sủng Người...) dẫn cộng đoàn vào phần Phụng Vụ Thánh Thể.

Tôi sung sướng với niềm vui tạ ơn vì cuộc sống tầm thường của chúng tôi có Chúa ở cùng và sống cùng. Sáng kiến của Thiên Chúa trở thành người, chịu khổ như con người để mang cho con người ơn Cứu Rỗi và để đổ tình yêu trên con người thật vô cùng lớn lao và tuyệt diệu. Trong khi mầu nhiệm Cứu Rỗi chỉ được cảm nhận dần dần qua đức tin và sự học hỏi Lời Chúa thì trong cuộc sống đời thường, tôi đã cảm thấy được thăng hoa từ việc ăn, uống, ngủ, nghỉ, lo âu, vui thích... bởi Chúa cũng sống như thế với tôi.

Chúa rửa chân cho các môn đệ cũng là rửa chân cho chúng tôi. Bài học ấy dạy tôi biết bao điều yêu thương và khai mở cho tôi bao nguồn ơn phúc.

Nguyễn Văn Thông
3/10/2020

*nguồn: internet eMail by **nguyễn văn thông** chuyển*

*Đăng ngày Thứ Ba, April 15, 2025
tkd Khoá 10A-72/SQTĐ/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND, QLVNCH*